

які давали б змогу гнучко реагувати на зовнішні умови, які змінюються, і одночасно забезпечували б високу якість діяльності, контроль витрат та ефективності. Піднесення української економіки і пов'язане з ним зростання попиту на кредит, що намітився, дають нашим банкам хороші шанси для того, щоб прискорити впровадження нових прогресивних банківських та інформаційних технологій у процес залучення ресурсів та їх найефективніше використання.

In this article main problems of bank system functioning in poststabilized period are determined, they are connected with the necessity to form good resource base to stimulate long-term capital in economy and form financial stability of bank institutions.

Література

1. Алексеєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики: Монографія. – К.: КНЕУ, 2002. – 276 с.
2. Банківський менеджмент: Підручник / За ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенко. – К.: Знання, 2005. – 831 с.
3. Банковское дело: Учебник / Под ред. О. И. Лаврушина. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 576 с.
4. Бюлетень Національного банку України. – 2007. – № 3. – 198 с.
5. Кидуэлл Д. С., Петерсон Р. Л., Блэкуэлл Д. У. Финансовые институты, рынки и деньги. – СПб.: Питер, 2000. – 752 с.
6. Киселев В. В. Коммерческие банки в России: настоящее и будущее. – М.: Финстатинформ, 1998. – 400 с.
7. Основні показники діяльності банків України // Вісник Національного банку України. – 2007. – № 3. – С. 70.
8. Роуз П. С. Банковский менеджмент / Пер. с англ. – М.: Дело, 1995. – 768 с.
9. Финансово-кредитный энциклопедический словарь / Под общ. ред. А. Г. Грязновой. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 1168 с.

Дудкіна О.

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІЙ МУНІЦИПАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

У статті розглянуто організаційні та методичні засади інформаційно-аналітичного забезпечення функцій муніципального менеджменту. Обґрунтовано доцільність впровадження інформаційно-аналітичних процедур, інформаційних технологій та систем у практику застосування

спеціального економічного інструментарію управління соціально-економічним розвитком муніципальних утворень.

У контексті процесів регіоналізації управління економікою України, значного впливу екзогенних чинників, зокрема, глобалізації та Європейської інтеграції, на соціально-економічний розвиток держави особливої ваги набуває проблема пошуку ефективних організаційно-функціональних механізмів управління розвитком первинних (базових) територіальних утворень – міст, селищ, сіл. Зростає потреба у запровадженні відпрацьованого світовою практикою механізму муніципального менеджменту в управлінську діяльність органів місцевого самоврядування в Україні.

Застосування до управління соціально-економічним розвитком муніципального утворення системного підходу, за яким муніципальне утворення низового рівня розглядають як складну відкриту динамічну організовану та керовану систему, передбачає ефективне використання органами місцевого самоврядування всієї сукупності спеціальних інструментів муніципального менеджменту, що дали б змогу адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища, внутрішньої політики та потреби територіальної громади.

Муніципальний менеджмент як сукупність взаємопов'язаних функцій, інструментів, засобів та методів ефективного управління соціальним, економічним, екологічним, гуманітарним розвитком муніципальних утворень об'єктивно ґрунтований на використанні значного та достовірного інформаційного масиву про стан, проблеми, тенденції, чинники функціонування муніципальних утворень. Із огляду на це, актуалізується проблема пошуку інноваційних підходів до вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення функцій муніципального менеджменту.

Аналіз сучасної науково-монографічної літератури свідчить про значну увагу до питань інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності щодо регулювання економічного і соціального розвитку муніципальних утворень. Так, методологічні та організаційні засади інформатизації діяльності органів місцевого самоврядування висвітлені в працях А. Мельник, Г. Монастирського [3]. Особливості застосування інформаційних систем та технологій у менеджменті, державному управлінні та маркетингу розглянуті в дослідженнях І. Вовчака, С. Кулицького, Н. Пінчук [1; 2; 4]. Технології опрацювання економічної інформації як основи прийняття обґрунтованих управлінських рішень відображені у наукових розвідках В. Ситника, О. Караєвої [5] та ін.

Проте, окремі методичні та організаційні аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення виконання функцій і застосування

спеціального економічного інструментарію муніципального менеджменту ще недостатньо відпрацьовані в науковій літературі.

Практика управління соціально-економічним розвитком територіальних утворень різного рівня, і насамперед – низового, засвідчує першочерговість ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення всіх функціональних механізмів управління територіями, як от прогнозування та програмування, планування розвитку, організація, координація, стимулювання, мотивація, контроль та ін. Саме достатнє інформаційно-аналітичне підґрунтя уможливорює оптимальне використання всієї системи спеціальних інструментів муніципального менеджменту, адже інформація – один із основних ресурсів муніципального управління.

Відповідна інформаційно-аналітична база дає змогу суб'єктам управління приймати адекватні, економічно обґрунтовані управлінські рішення, оперативно реагувати на потреби динамічно змінюваного внутрішнього та зовнішнього середовища розвитку муніципального утворення. З огляду на це, актуальності набула проблема одержання та опрацювання органами місцевого самоврядування великих масивів різноманітної достовірної інформації в потрібній формі, у потрібний час та з мінімальними затратами, тобто – проблема формування єдиної системи інформаційно-аналітичного забезпечення муніципального управління.

Застосування інформаційно-аналітичних систем та технологій зачіпає всі підсистеми та інструменти муніципального менеджменту, зокрема: в сфері муніципального (локального) маркетингу інформаційно-аналітичні технології використовують для сегментування, позиціонування, аналізу регіональних ринків та ринкових можливостей території; в фінансовому менеджменті – для процесів бюджетного планування, формування та використання фінансових ресурсів муніципального утворення; в муніципальній логістиці – для аналізу оптимальності потоків усіх територіальних ресурсів у межах та поза межами територіального утворення; в ситуаційному управлінні – для розрахунку показників, моделювання ситуацій, аналізу чутливості показників соціально-економічного розвитку території до змін екзогенних та ендогенних чинників; у інвестиційному менеджменті – для визначення рівня інвестиційної привабливості території, для підвищення інвестиційної та інноваційної діяльності муніципального утворення тощо.

Із огляду на складність і багатогранність системи спеціальних економічних інструментів муніципального менеджменту, необхідність збору, зберігання, опрацювання та використання великих масивів різноманітної інформації для удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення функцій муніципального менеджменту передбачає створення розгалужених інформаційних мереж та спеціальних програмних продуктів. Спеціальні програмні продукти дадуть змогу впорядкувати економіко-аналітичну, контрольну-аналітичну діяльність органів місцевого самовря-

дування (зокрема в сфері документування та документообігу), покращити оперативність роботи апарату управління, покращити імідж міської влади серед населення, громадських організацій, бізнесових структур, що функціонують у даному муніципальному утворенні.

Слід зазначити, що за відсутності комплексного інноваційного підходу до організації інформаційно-аналітичного забезпечення муніципального управління відбуваються певні негативні явища, а саме дублювання робіт, невідповідність даних та результатів аналітичних розрахунків, необґрунтовані втрати інформації і витрати ресурсів на її відтворення, неузгодженість із іншими базами даних, проблеми розмежування даних і захисту інформації, перетворення чи скорочення муніципальних баз даних із однаковою інформацією, але різної форми, реалізованої на різних програмних продуктах, для різних цілей та організацій.

Розв'язанню цих проблем сприятиме створення єдиних інформаційних систем муніципальних утворень та їх інтеграція в системи вищого рівня, проектування автоматизованих систем управління, запровадження інноваційних інформаційних технологій, оцінка та вибір необхідних програмних продуктів, координація робіт, ресурсів та організації інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування щодо забезпечення комплексного збалансованого соціально-економічного розвитку території.

Так, особливо гостро, на нашу думку, в сучасних умовах постає необхідність інформаційно-аналітичного забезпечення муніципального маркетингу як одного з інноваційних інструментів муніципального менеджменту, використання якого сприяє розробленню та реалізації стратегічних завдань розвитку муніципальних утворень, зорієнтованих на врахування їх конкурентних переваг та підвищення конкурентоспроможності території.

Муніципальний (локальний) маркетинг слід розглядати як процес створення у муніципальному утворенні (певному місті, населеному пункті) методами ринкового регулювання сприятливого середовища для виробництва товарів та послуг, для життєдіяльності населення на основі виявлення і врахування економічних, соціальних, екологічних чинників муніципального розвитку та формування ефективної місцевої політики. Аналогічно до маркетингу товарів, що дає змогу задовольняти потреби споживачів, створюючи та продаючи товари і послуги на ринку, маркетинг муніципального утворення, у широкому розумінні цього слова, полягає в забезпеченні виробництва і реалізації «муніципального продукту». Під останнім розуміють конкретні умови, середовище виробництва та життєдіяльності, які муніципальне утворення (місто) в особі місцевих органів влади пропонує своїм мешканцям і підприємцям, – це і міське середовище в цілому, і його окремі елементи (земельні ділянки, житлові та

нежитлові приміщення, послуги інфраструктурних об'єктів, закладів житлового-комунального господарства тощо).

Муніципальний (локальний) маркетинг передбачає, як зробити місто найпривабливішим для життєдіяльності населення, виробничої діяльності та пропонує напрями й інструменти забезпечення цієї привабливості. Таким чином, маркетинг має стати ефективним методом підтримки місцевого економічного розвитку і залучення інвестицій, за допомогою якого можна перетворити місто в «полюс зростання» й забезпечити його комплексний збалансований розвиток.

Основою здійснення муніципального маркетингу, на нашу думку, мають стати спеціальні маркетингові дослідження. За їх допомогою збирають, опрацьовують та відповідним чином аналізують інформацію про зовнішнє середовище, наявні ресурси, проблеми і завдання для прийняття управлінських рішень, зокрема щодо:

- визначення додаткових видів послуг, які можуть надавати муніципальні утворення (в т. ч. органи управління, підприємства комунальної власності) для поліпшення їх фінансового стану і зниження рівня дотаційності;
- прогнозування подальшого розвитку місцевого (регіонального) ринку і позиціонування «муніципального продукту» для забезпечення його рентабельності;
- визначення, аналізу та ліквідації причин нестачі певних видів діяльності, підприємств і організацій відповідного профілю на території муніципального утворення;
- визначення ціни на «муніципальний продукт» як із позицій попиту (при здійсненні муніципальних закупівель), так і пропозиції (ціни на муніципальні ресурси чи продукти муніципальних проектів);
- сприяння залученню потенційних інвесторів шляхом поширення інформації про муніципальне утворення, а також створення позитивного іміджу території;
- розв'язання соціальних проблем, досягнення відповідного рівня та якості життя населення, підвищення комфортності його життєвого середовища;
- забезпечення переважно інноваційного напрямку розвитку муніципального утворення;
- визначення пріоритетних сфер, секторів економіки, перспективного бачення розвитку, місії територіальної громади і стратегічних засад розвитку територіального утворення;
- забезпечення відкритості діяльності органів місцевого самоврядування та ефективних зв'язків із громадськістю.

Застосування маркетингових підходів у муніципальному менеджменті дасть змогу забезпечити просування «муніципального продукту»,

муніципального утворення в цілому на ринок, і найперше – на ринок інвестиційних ресурсів. Для цього доцільно використовувати засоби інформаційно-рекламного забезпечення (зокрема, через ЗМІ), проведення ярмарків, аукціонів, презентацій муніципальних проектів, опублікування результатів соціально-економічного моніторингу та цільових опитувань, формування позитивного іміджу влади у населення та організацій, повернення уваги громадськості та бізнесових структур до подій і заходів, що відбуваються в місті, з тим, щоби викликати інтерес і бажання брати участь в розробленні та реалізації планів розвитку міста.

За допомогою використання муніципального маркетингу оцінюють і підтримують конкурентні переваги муніципального утворення, тобто його привабливість для інвесторів порівняно з іншими містами-конкурентами, створюють умови для підвищення конкурентоспроможності муніципального утворення.

Ефективне виконання зазначених функцій і завдань муніципального менеджменту має ґрунтуватися на достатній інформаційно-аналітичній базі, розроблення якої передбачає використання спеціальних методів та інструментів аналітичних досліджень. Зокрема, основою економічного обґрунтування розроблення та прийняття управлінських рішень у сфері муніципального менеджменту слід вважати регіональний аналіз. Останній розглядають як сукупність адекватних способів та прийомів для дослідження системи показників функціонування регіону в цілому, окремих муніципальних утворень та конкретних територіально-господарських формувань.

Для реалізації завдань регіонального аналізу в управлінському, соціально-економічному, економіко-географічному, ринкознавчому аспектах органам муніципального управління доцільно використовувати спеціальну систему аналітичних досліджень, а саме методичні засади системного, факторного аналізу, економіко-математичних методів, багатофакторного прогнозування та моделювання, SWOT-аналізу, геоінформаційних систем, кластерного аналізу тощо.

Таким чином, ефективне здійснення функцій муніципального менеджменту має, на нашу думку, ґрунтуватися на вирішенні завдань інформатизації діяльності органів місцевого самоврядування, задоволення інформаційних потреб на основі єдиного інформаційного простору, автоматизації повного комплексу управлінських та ділових процесів, застосування сучасних засобів автоматизованого управління, соціально-економічного моніторингу, електронного документообігу, аналітичного опрацювання даних та підтримки прийняття рішень, а також формування і використання інформаційних ресурсів і сучасних технологій, створення інформаційно-аналітичних систем забезпечення органів управління муніципальними утвореннями.

Реалізація цих завдань потребує, передусім, визначення стратегії інформаційно-аналітичного та програмного, телекомунікаційного забезпечення управління містом, формування основних принципів автоматизації повного комплексу управлінських функцій, застосування сучасних засобів електронного документообігу для розв'язання комплексу соціальних, економічних, екологічних, гуманітарних та інших проблем певної територіальної громади.

Зокрема, до інформаційно-аналітичних систем забезпечення діяльності міської ради доцільно вводити такі підсистеми:

- основні (систему автоматизації діловодства та документообігу, систему інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності);
- забезпечувальні (систему збору та первинного опрацювання інформації, системи локальної та глобальної мережевої взаємодії, Інтернет-портал поточного інформування та поширення інформації).

Зокрема, головними функціями системи автоматизації діловодства та документообігу мають, на нашу думку, бути: контроль за виконанням розпоряджень, доручень, документів, забезпечення колективної роботи працівників над документами; пошук та відбір необхідної інформації, розсилання опрацьованих документів для подальшого використання, опрацювання документів із моменту їх створення до відправлення або передачі в архів; автоматизація контролю виконання доручень та документів на основі оперативного відображення поточного стану процесів діловодства, відхилення від планових термінів; створення та ведення електронного архіву документів; формування аналітичних і статистичних звітів, підготовка управлінських документів тощо.

Інноваційною формою інформаційно-аналітичного забезпечення виконання функцій муніципального менеджменту може стати впровадження системи електронного урядування, тобто створення «електронного муніципалітету» на основі побудови Інтернет-порталу муніципального утворення. Метою створення Інтернет-порталу є поточне інформування населення та поширення інформації про діяльність міської ради, створення спеціального інформаційного ресурсу для забезпечення потреб громадян. До Інтернет-порталу доцільно ввести такі інформаційні блоки: новини про події, що відбуваються; щоденна інформація – поточні матеріали про діяльність міської ради, роботу службовців, стислий виклад їх виступів; прийняті поточні управлінські документи; структура та регламент роботи – особовий склад, години прийому; поточні матеріали про життя міста, основні показники його соціально-економічного розвитку, історико-культурні матеріали; зворотний зв'язок – публікації матеріалів телефонних гарячих ліній із актуальних питань розвитку міста, запис прямих ефірів по радіо та телебаченню тощо.

Застосування інформаційно-аналітичних технологій необхідне в усіх сферах розвитку муніципального утворення, для прикладу, в соціальній – для призначення та перерахунку субсидій, об'єктивного розрахунку комунальних тарифів, плати за комунальні послуги; у правоохоронній – для ведення обліку реєстрації громадян; природоохоронній – для управління земельними ресурсами і раціональним природокористуванням; управлінській – із метою швидкого реагування на проблемні ситуації, підвищення якості роботи з населенням, інформаційного обслуговування керівництва через виконання аналітичних і статистичних запитів. Можливості використання інформаційних автоматизованих систем в управлінні муніципальним землекористуванням спрямовані на створення спеціальних гео-інформаційних систем, баз даних кадастрової оцінки земель, землекористування та землеустрою, забудови території, забезпечення вимог архітектури та містобудування, створення транспортної та вулично-дорожньої мереж, інженерного облаштування території, створення рекреаційних та відпочинкових зон, забезпечення охорони довкілля та раціонального природокористування.

Використання Інтернет-технологій в управлінні містом надасть можливості для: створення «електронного муніципалітету»; підвищення інвестиційної привабливості міста через створення його Інтернет-сайту; електронного збору спонсорської допомоги для певних соціальних заходів; скорочення часу на отримання потрібної інформації; цілодобового доступу до інформації; проведення електронного опитування, голосування, міні-референдумів жителів населеного пункту тощо.

Таким чином, відповідно організоване інформаційно-аналітичне забезпечення функцій муніципального менеджменту сприятиме досягненню найефективнішого розв'язання проблем управління економічним і соціальним розвитком муніципальних утворень.

Dudkina O.P. Improving of informational-analytical supplying of municipal management functions. Organizational and methodical basis of informational-analytical supplying of municipal management functions are observed in this article. It is also substantiated the expediency of informational-analytical procedures, information technologies and systems into the practical using of special economic management tools of social economic development of municipal organizations.

Література

1. Вовчак І. С. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 354 с.
2. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 224 с.
3. Мельник А. Ф., Монастирський Г. Л., Дудкіна О. П. Муніципальний менеджмент: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 420 с.

4. Пінчук Н. С., Галузинський Г. П. Інформаційні системи і технології в маркетингу: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 1999. – 328 с.
5. Ситник В. Ф., Караєва О. С. Технологія обробки економічної інформації: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 1998. – 200 с.

Івануса Н.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто деякі теоретичні та практичні аспекти функціонування аудиторської діяльності в Україні. Висвітлено сукупність умов, що сприяють ефективній діяльності Аудиторської палати України. Також запропоновано шляхи вдосконалення системи організації аудиторської діяльності.

Вивчаючи наукову літературу – як періодичну, так і інші види наукових праць вчених теоретиків та практиків – ми дедалі частіше натрапляємо на поняття «аудит», «аудиторська діяльність». Це пов'язано з розвитком нових форм власності та розширенням нових видів підприємницької діяльності, що, в свою чергу, зумовлює виникнення ряду проблемних питань щодо визначення самого поняття, організації і методики цього виду діяльності, її ефективності та результативності. Однак нині є певна неузгодженість у трактуванні згаданого поняття та нема чіткого розуміння особливостей аудиторської діяльності.

Дехто ототожнює аудит і аудиторську діяльність, стверджуючи відсутність будь-яких відмінностей у цих поняттях; дехто, навпаки, вважає, що для високоякісного функціонування аудиту слід розрізняти аудит і аудиторську діяльність як сумарний вираз аудиту й аудиторських послуг. При впровадженні системи аудиторської діяльності постає проблема розроблення принципів, прийомів, методів її здійснення. Всі ці проблемні питання і викликали необхідність подальших наукових досліджень у цій сфері.

В Україні нині склалася достатньо чітка, принаймні формально, система, яка забезпечує розв'язання проблем атестації аудиторів, внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності, забезпечення споживачів ринку аудиторських послуг кваліфікованими спеціалістами та впорядкованого функціонування цього ринку.

У Законі України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 р. зазначено, що аудиторська діяльність охоплює організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) і надання інших аудиторських послуг.

Як правило, в усіх країнах зі сталим ринком аудиторських послуг під аудитом розуміють нагромадження аудитором доказів і висловлення